

Szerk. az olvasóhoz

Horthy Miklós (mell-)szobra (ez a minimum, mert lovas járna, mint ez többször elhangzott), ha csak néhány órára is, felállított a Gellért téren, az egykori Horthy Miklós út torkolatában 2019. november 16-án, ahol éppen száz évvel ezelőtt megesett nevezetes bevonulása. Most is itt csattogott a mágikus totem-fehér ló (ezúttal lovása nélkül), s nemkülönbben kezükben fákllyákkal a lovas tengerész ország-lását helyeslő tömegek hőmpölyögtek, valamint a régi-új totem-tabut imádó díszőrség, sőt közéleti emberek (lelkész, színész, képviselő, pártvezér) adtak nyomatókat a vágynak, hogy helyezték vissza jogába a magyar „kollektív emlékezet” egy darabját (korszakát).

Régi újságírói rutinom és egyben tradícióinak megfelelően jelen voltam az eseményen, mégpedig félórával a meghirdetett tetemrehívás (az „ismét vörös rongyokba öltözött” fővároséra) előtt, neutrális megfigyelői maszkban a közönség soraiba vegyülve, s kivárva az eseménysor föloszlását. Noha nem újságírói, de országalakosi minőségemben! Persze ez utóbbi megfontolásainak nem árt, sőt használ az egykor mesterség erkölce. Ugyanis a felületes és előítéletes (a két fogalom egymást feltételezi) elsa-játítás nemcsak a közönségem, de leginkább magam számára nem nyújt értékelhető ismeretet. Azért, mert ez a záloga elhatározásainknak, a sorsunknak, mutassa akár a „sorstalanság” végzetét.

Az „eseményről” tudósító – ellenzéki – gúnyos többdimenziós (hang-, álló- és mozgókép-) anyag szerkesztése nem tükrözte a valós kereteket, amelyben ma a Horthy-korszak kezdete centenáriumnál élünk. Ugyanis a kollégákkal ellentétben az el nem készített riportomat így összegezném: olyan komoly szellemi erőket és társadalmi beágyazottságot hogenizált e szobor, s vele a Horthy-korszak progresszív hagyománylancolatba illesztése, hogy a közeli jövőben nem elképzelhetetlen, hogy Horthy nem gipsz, de maradandóbb anyagból legyen társa a szomszédos, Cseh Tamás- emlékműnek. (Ha el nem viszik innen, mint József Attilát és Nagy Imrét, hogy be ne zavarjon a valóban bizarr szomszédságba.) Ez a felváltandó szomszédság és emlékezet győzött meg jóslatom valóságáról, hiszen ha a javarészt korombeli Horthy-közönséggel együtt rajongtuk végig a beat röviden ellobbant népfrejtős korszakát, s most Horthyt kívánják azonosságuk alapjának, akkor a magyar társadalomban olyan erők, hajszálgökök, tendenciák munkálkodnak, amelyeket tanácsos figyelembe venni. Mindenkinek, de legkiváltképp nekem (nekünk) zsidó(k)nak. Akik – ha későn is, de annál fájdalmasabban felhorgadóan – vajon milyen reményteljes tapasztalat miatt maradtunk itt? (Noha akár a szoborállítók, úgy mi sem közvetlenül döntöttünk így, de szüleink döntéseit levetkeztetetlenül mindenki megöröklö.) És mire alapozva képzeljük el a jövőnket itt és most? Ugyanis az e névhez köthető rendszer és korszak megítélésében nem világnézeti, de elemi hovatartozástól függően széttört zsidók és magyarok közös sorsa – vagy

(Folytatás a 2. oldalon)

TARTALOMJEGYZÉK
TABLE OF CONTENTS

- 2 Gergely Ágnes: Dávid (vers)
Ágnes Gergely: David (poem)
- 3 Lackfi János: Örvények zsolttára (vers)
János Lackfi: Psalm at the edge of the precipice (poem)
- 4 Hafner Zoltán: Kertész Imre síremlékének avatóbeszéde
Zoltán Hafner: Speech at the unveiling of the tombstone of Imre Kertész
- 6 Kőbányai János: Kertész Imre és Jób (cikk-dokumentum 2002-ből)
János Kőbányai: Imre Kertész and Job (documentary article from 2002)
- 7 Hegedűs D. Géza felolvasása (Kollázs Kertész Imre esszéiből)
Recitation of Géza D. Hegedűs (Collage from the essays of Imre Kertész)
- 9 Kőbányai János: Egy „vírushordozó” feljegyzései
(cikk-dokumentum 2002-ből)
János Kőbányai: Notes of a “virus carrier” (documentary article from 2002)
- 12 Egy Kertész-kiállítás képei (A Kertész Intézet kiállítása Szabadkán)
Pictures from a Kertész exhibition (The exhibition of the Kertész Institute at Szabadka)
- 23 Hirschmann Nizán: Heller Ági 90 (emlékezés)
Nizán Hirschmann: Ági Heller at 90 (reminiscence)
- 34 Kelemen Gábor: Memento vivere – Heller Ágnes (esszé)
Gábor Kelemen: Memento vivere – Ágnes Heller (essay)
- 38 Micha Brumlik: Zsidó kiválasztottság, zsidó nép (tanulmány)
Micha Brumlik: Jews as the chosen people, Jewish nation (study)
- 45 Szurdi András: Edit (novella)
András Szurdi: Edit (short story)
- 52 Huszár Ágnes: Götz Aly
Ágnes Huszár: Aly Götz
- 52 Götz Aly: A gyilkolás hasznélvezői (tanulmány)
Aly Götz: The beneficiaries of murder (study)
- 63 Dési János: Feketés – fehérén. Szabó László és Barcza Gedeon sakkbarátsága, és a múlt árnyai (tanulmány)
János Dési: Black and white. The chess friendship of László Szabó and Gedeon Barcza (study)
- 76 Szegő Ágnes: Zsidó családtörténet-kutatás és genetika (tanulmány)
Ágnes Szegő: Jewish genealogical research and gene science (study)
- 86 Füleki Gábor: Álkommunikáció és álmegértés néhány egycpercben, Örkény István prózájáról (tanulmány)
Gábor Füleki: Pseudo-communication and pseudo-understanding in a few single moments: The prose of István Örkény (study)
- 90 Gera Judit: Jelen, múlt, jövő. Joseph Pearce belgiumi flamand író *Vaterland* (*Szülobaza*) című regényéről (bevezető)
Judit Gera: Present, past, future. Introduction to Flemish writer, Joseph Pearce's novel, *Vaterland* (introduction)
- 91 Joseph Pearce: Szülőföld (részlet) (próza)
Joseph Pearce: *Vaterland* (fragment)
- 97 Péntek Orsolya: Átalakulások – könyv- és filmszemle
Orsolya Péntek: Transformations – book and film review
- 105 Czingel Szilvia: Táncterápia (esszé a Fahidi Éva-jelenségről)
Szilvia Czingel: Dance therapy (essay about the phenomenon Éva Fahidi)
- 112 Szomor György: Újra Bartókkal (cikk)
György Szomor: Once again with Bartók (article)
- 116 Haklik Norbert: Rabbik, császárok, drogok és titkok prózaköltője:
Leo Perutz (könyvismertetés)
Norbert Haklik: The prose poet of rabbi, emperors, drugs and secrets:
Leo Perutz (book review)
- 118 Both Noémi Zsuzsanna: Kelbert Krisztina: *Szemtől szemben* (könyvismertetés)
Noémi Zsuzsanna Both: Krisztina Kelbert: From eye to eye (book review)
- 121 Bárány Balázs: „Kiváló államférfi” vagy középszerű politikus?
A Horthy-kép változásairól – dióhéjban (könyvismertetés)
Balázs Bárány: “Outstanding statesman” or “mediocre politician”?
Transformation of the Horthy image in a nutshell (Book review)
- 124 Kőbányai János: A Horthy-„fehér lovas bevonulás” 100. évfordulóján.
(képriport)
János Kőbányai: The 100th anniversary of Horthy's march to Budapest
on a white horse (visual report)
- 125 Huszár Ágnes: Megtörtént? (cikk)
Ágnes Huszár: Aborted holocaust exhibition at Pápa (article)
- 126 Figyelő
Observer